PIECES OF CULTURAL LIFE AND LITERATURE IN THE 60' ROMANIAN PRESS:THE JOURNAL „ATENEU" 1969 (JUANUARY-JULY)

Oana Magdalena Cenac
Assoc., Prof., PhD., „Dunărea de Jos" University of Galaţi

Abstract: Our approach aims at an inventory of the most important aspects concerning the Romanian cultural life of 1969, as it was surprised by the eyes of those who made up the editorial staff of the magazine "Ateneu".

Keywords: ideology, cultural life, literature, the magazine "Ateneu".

Aflată sub coordonarea redactorul-şef Radu Cîrneci şi editată de Comitetul judeţean pentru cultură şi artă Bacău, revista de cultură „Ateneu" oferă celui care o parcurge o imagine complexă asupra fenomenului cultural al epocii. Demersul nostru vizează, prin selectarea celor mai interesante articole de presă, centrate pe analiza fenomenului cultural şi literar românesc, radiografierea cît mai exactă a acestui tablou.

În articolul *Cultură şi valoare în epică,* Zaharia Sîngeorzan sintetizează situaţia romanului modern: „Fundamental şi esenţial pentru romanul modern nu este *faptul,* ci viziunea ce se restructurează din el şi îl face posibil ca o structură şi valoare epică. Romanul actual este în mare parte în stadiul de *cultură a epicului,* a viziunii ca valoare sieşi, şi ca strat social, psihologic." O explicaţie pentru această stare pare a fi faptul că „proza tinde, după experimente de tot felul, la o *cultură* a ei , mai bine spus la o formă superioară de intelectualitate ce se află în oricare roman am deschide.[…]De fapt, romanul actual redescoperă meditaţia şi promovează înţelepciunea, mitul. Faptele sunt văzute, dar structura e doar sugerată. Romancierul modern este un estetician, îl preocupă teoria romanului şi chiar încearcă să o pună de acord cu opera. El îşi exprimă ideile, «ştie» ceea ce e romanul şi numai după aceea scrie. Cultura şi chiar erudiţia nu sunt un obstacol în creaţia epică".

Vlad Sorianu analizează romanul lui Paul Georgescu *Coborînd* (E.P.L.,1968): „La prima vedere e simplu să comentezi, să «explici» un roman ca acesta, intelectualizat şi autoexplicativ pînă la satisire,[…]în care ideile sunt reluate de zeci de ori cu belşug de arguţie, gîndurile cele mai intime devin obiectul unei cazuistici evoluînd parcă în cercuri concentrice, iar intenţia de a scrie literatură[…]este multiplu şi minuţios dezbătută". Finalul cronicii insistă asupra unor aspecte, care deşi punctate, rămîn totuşi insufiecient abordate: „Ar fi poate şi mai multe de discutat despre stilul ce încearcă a mima tipologiile cărţii, despre flexibilitatea şi în acelaşi timp sobrietatea lui masivă, deşi nu-i lipseşte pitorescul – uneori de-a dreptul cuceritor; o adevărată voluptate încearcă autorul în a caricaturiza prin limbaj, prin automatisme verbale, prin persiflarea unui anumit gen de lirică, aceasta alături de poezie faţă de care nutreşte un statorni devotement".

O altă cronică, semnată de acelaşi Vlad Sorianu, este dedicată lui Nicolae Breban şi romanului său *Animale bolnave* (Ed.Tin.,1968), un roman „construit în jurul conflictului dintre un plan *realist,* purtînd însemnele adevărului de viaţă, şi planul subiacent al simbolurilor, exprimat într-o parabolă centrală. Rezultatul ar fi un demers patetic pentru detaşarea sensurilor existenţei spirituale, de succesiune neutră a unor episoade, oricare ar fi locul lor în viaţă". Despre stilul scriitorului, Vlad Sorianu notează că „fraza lui Breban s-a împlinit, căpătînd o expresivitate impresionantă, iar observaţia fără greş, instinctul

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

amănuntului cu maximă forță de sugestie, și alte asemenea virtuți de prozator cu o tehnică minuțios șlefuită, ni-l recomandă ca pe un virtuos al atmosferei tensionate pînă la halucinant, și nu mai puțin al creației de un lirism cu inflexiuni fantastice". Cronica se încheie cu observația că ne aflăm în fața unui roman „admirabil scris – deși poate mai multă sobrietate narativă și o mai atentă finisare stilistică nu i-ar fi stricat".

Martorii (E.P.L.,1968) de M. Ciobanu, este „un roman filozofic nu numai pentru că atmosfera în care se consumă biografiile personajelor presupune o gîndire menită să le suplinească absurditatea, nici doar pentru că-și propune să ilustreze voluptatea metafizică a intelectualului, de a căuta iraționalul, ci mai ales urmărește teza existențialistă, conform căreia suprema fericire este creația, capabilă a reuni gîndirea și simțirea în gestul *trăirii* afective a adevărurilor". Admițînd valoarea romanului de debut al lui Mircea Ciobanu, recenzentul Vlad Sorianu identifică și cîteva aspecte despre care speră că se vor îmbunătăți pe măsură ce scriitorul capătă mai multă experiență în arta scriiturii: „Stimulînd dezbaterea filozofică mai mult decît literară, romanul de debut al lui Mircea Ciobanu nu este totuși un eseu, ci creație artistică, prozator, nu numai cu o sensibilitate cultivată pînă la rafinament, ci și reflexivitate subtilă, dublată de o vădită cultură romanescă. Pentru a se desprinde de aceste însușiri, […] e nevoie însă de mai multă personalitate și de îndrăzneala de a uita lecțiile, oricît de prestigioase. Dar acestea vin cu timpul".

Constantin Călin semnalează apariția volumului lui Radu Cîrneci,*Iarba verde, acasă* (E.P.L.,1968), care „sub aspect formal, înseamnă un succes al autorului ce se dovedește aici stăpîn al unei tehnici de versificație ireproșabile, în registre diferite, de la elegie și bocet la descîntec și imn, în linia versului cu rimă sau a versului liber. Fapt evident: volumul *Iarba verde, acasă,* substanțial și de certă ținută artistică, încununează o vîrstă literară a poetului Radu Cîrneci".

Comentînd volumul *Copacul descătușat* (Ed.Tin.,1968) de Tudor George, Radu Cîrneci notează: „Fascinantă prin drumul ce ți-l propune, lectura acestei cărți unice îți procură bucurii poetice deosebite. Tonul mereu elegant-retoric, gestul larg, dar cumpătat și distins al poetului, măreț și dezlănțuit al eroului, versul de inedite străluciri clasice, rima dintre cele mai bogate și neașteptate, toate acestea fac din acest mare poem dramatic al lui Tudor George una din operele prestigioase ale liricii românești actuale. Și cînd te gîndești că unele reviste n-au scris despre cărțile acestui romantic modern, și mai ales despre *Copacul descătușat*!? Dar cărțile mari, adevăratele opere n-au nevoie de prea mult zgomot în jurul lor și cititorii avizați le consideră ca atare".

Cu prilejul împlinirii a 119 ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, Ovidiu Papadima semnează articolul *Eminescu și foclorul din Transilvania* (I): „Opera lui Eminescu atestă profunde legături nu numai cu tot ceea ce a însemnat cultura românească și îndeosebi cultură populară, în Transilvania, dar și cu viața însăși a populației românești de pe aceste meleaguri de baștină ale patrie noastre". În evocarea acestei zone geografice, semnatarul articolului are în vedere faptul că „Eminescu nu se putea să nu aibă în cel mai înalt grad conștiința unității noastre etnice și spirituale și nu se putea să nu-și dea seama că, în făurirea acestei unități desăvîrșite, Transilvania a fost – din cele mai vechi timpuri, de la obîrșiile înseși ale poporului – unul dintre factorii decisivi".

Prezența elementului popular în poezia lui Octavian Goga este abordată de Ovidiu Bîrlea în articolul *Filonul folcloric în poezia lui Goga* (I). Acesta admite că în lirica lui Goga nu întîlnim „poezii în formă populară deplină, căci el o imită rareori, și atunci numai pînă la un anumit grad. Și totuși, filonul folcloric străbate din abundență creația lui Goga și la profunzimi neașteptate. Fenomenul e cît se poate de firesc dacă se ține seama că poezia lui Goga e în bună măsură - și în partea ei care va înfrunta cel mai bine veacurile – o monografie lirică a satului ardelean din acea epocă, așa cum a subliniat și poetul în mărturisirile sale". Lectura poeziilor lui Goga îi relevă semnatarului articolului o monografie „străbătută de

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

puternice accente de revoltă împotriva oprimării, iar satul, deşi e zugrăvit în aparenţă din exteriorul lui, de către unul care simte că se înstrăinează mereu, e totuşi văzut din interior, în resorturile lui esenţiale.[…]Folclorul trebuie să fie implicit prezent în această frescă clocotitoare, plină de izbucniri."

Gh.Vrabie punctează cîteva aspecte interesante în articolul *Cu privire la arta epistolară în secolele XV şi XVI*: „Clasa noastră conducătoare – domnitori şi boieri, feţe bisericeşti - se exprimă în scris fie în slavă (medio-bulgară), fie în latină ori polonă, germană. Întrebarea este: a putut sufletul românesc să capete mlădieri artistice adecvate în «haină străină», cum se spune? Şi deci se poate vorbi de un stil artistic în această epocă a afirmării noastre în domeniul literar?" Lectura „analelor slavo-române ori a *Învăţăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* a dus la unele concluzii positive (vezi N. Cartojan, Al. Piru). Mai ignorate sunt *scrisorile* particulare sau oficiale ale domnitorilor şi boierilor". Analizînd stilul acestor epistole, în traducerea lui N. Iorga sau a slavistului I. Bogdan, Gh. Vrabie constată că „cititorul este izbit de fluenţa frazei, de stilul natural, de un ton aparte care vine direct din vorbirea orală. Şi în **anale** se identifică asemenea factură. Mai puţin în cronicile călugărilor Macarie, Eftimie şi Azarie, în care îşi face loc stilul retoric, savant care-şi are sorgintea în literatura bizantină."

Nae Antonescu semnalează apariţia monografiei dedicate lui Simion Bărnuţiu, semnată de Radu Pantazi: „Cercetarea lui Radu Pantazi este monografică şi urmăreşte fidel […] epoca, familia şi studiile de la Şimleul Silvaniei, Carei sau Blaj, activitatea didactică şi revoluţionară, trecerea în Moldova şi în sfîrşit finalul". Un loc important îl ocupă în economia cărţii prezentarea operei, gîndirii sociale şi filozofia lui Simion Bărnuţiu: „Sunt analizate amănunţit articole, proclamaţii, cuvîntări (vestitul discurs de la Blaj), corespondenţă, însemnări şi cursuri universitare, cu scopul de a contura fizionomia luptătorului". Nu sunt omise aspectele mai puţin abordate de autor: „Nu ar fi fost rău dacă la sfîrşitul lucrării se întocmea o bibliografie, care alături de rezumatele în limbile franceză şi rusă, ar fi adăugat noi şi evidente calităţi monografiei".

În *Polemica în jurul visului*, Ion Necşu scrie despre „pretenţia unui grup de tineri în frunte cu D. Ţepeneag de a fundamenta teoretic o nouă modaliate artistică în literatura română, denumită «onirism estetic»". Intenţiile grupului sunt ferme, deşi, afirmarea lor plenară „a stîrnit proteste justificate în măsura în care exprimă puncte de vedere exclusiviste". Propunerile lor urmăresc „să facă o literatură care să aibă drept «criteriu, model legiuitor», să cultive lucid ambiguitatea, să difere de suprarealism, de romantism, de liric, de epicul bazat pe cauzalitate, să facă o literatură a spaţiului şi a timpului infinit care crează o lume paralelă cu lumea reală, nu omologă, ci analogă, o literatură perfect raţională, în ciuda faptului că explorează visul". Puţin sceptic în legătură cu idealurile acestui grup literar, semnatarul articolului notează: „Din programul publicat în «*Amfiteatru*» am aflat numai *cum* se face literatura oniric – estetică, dar nu şi *cu ce scop*. […] Care este *explicaţia finală* a «onirismului estetic»? […] Să «purifici» viaţa, păstrînd din ea «visul unui ego artistic», adică tot «pur» !... Cui foloseşte? Ce valorează?".

Despre lirica naturii vorbeşte Magda Ursache în articolul *Configurarea lirică a naturii* şi consideră că aceasta „a depăşit sensibil limitele purei contemplări, împrejurare prielnică echilibrului clasic şi resfirărilor de metafore ornamentale, pentru a se deschide larg spre valori subtextuale: elementele peisajului devin astfel semnele unui alfabet ce dezvăluie adîncimi inedite ale eului poetic.[…]Elementele de natură, chemate pentru a susţine sensuri filozofice, ceea ce dă vigoare construcţiei poetice, sunt ridicate în sfera simbolurilor, sugerînd destine umane complexe.[…]Pot fi surprinse preferinţe distincte pentru motive ce semnifică vitalitatea etică, dublată de cea etnică, ilustrînd poetic corespondenţe ale trăirilor directe, de o vibraţie intensă". Exemplele la care semnatara articolului recurge sunt preluate din lirica lui Grigore Hagiu (*Galben timpuriu*, vol. *Versuri*), a Gabrielei Melinescu (*Rîul*), C.Abăluţă

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

(*Piatra*), Ioanid Romanescu (*Malignă*, vol. *Presiunea luminii*), Gheorghe Pituț (*Stele fixe*, vol. *Cine mă apără*), Ovidiu Genaru (*Nuduri*), Radu Cîrneci (*Gînd înapoi*, vol. *Iarba verde, acasă*), Cezar Baltag (*Mîndru poem*, vol. *Răsfrîngeri*) și Gheorghe Istrate (*Seceta*).

Sergiu Adam semnalează apariția a două volume de poezie: prima dintre ele este *Vocale în vîrful piramidei* (E.P.L., 1968), de Mihai Bărbulescu: „Există în această carte de debut versuri de o stranie frumusețe în care poetul cîntă dragostea,[…]neliniștile existențiale ale individului aflat în imposibilitatea evadării din universul inițial sau scurgerea ireversibilă a timpului și trecerea în moarte.[…]Am certitudinea că volumul anunță un poet remarcabil. De aceea tăcerea criticii literare mi se pare nedreaptă".

Radu Selejan, autorul celui de-al doilea volum *Corturile neliniștei* (Ed.Tin.,1968), este „un meditativ care cultivă cu predilecție poezia scurtă, concentrată, cu tragere extrem de precisă. Impresionează la acest tînăr poet sinceritatea, pe alocuri dezarmantă, a emoției, profunzimea notației lirice și limpezimea expresiei".

Mircea Filip Leteanu recenzează volumul de nuvele *Dincolo de aparențe* (E.P.L., 1968) de Ion Petrache care „se mișcă cu dezinvoltură în medii și structuri sufletești diferite: preocupările oamenilor de pe un aeroport, viața satului dominată de arhaica și dramatica sete de pămînt, pitoreasca promiscuitate a portului, trăirile unui mutilat de război nevoit să reverifice valorile morale, abisul înfricoșător al conștiinței unei femei imorale și egoiste". Analizînd volumul din punct de vedere tematic, recenzentul remarcă „vastitatea. O calitate. Dar tot de aici derivă și scăderile, căci uneori personajele se mișcă anevoie, de parcă ar purta haine de împrumut, rămînînd la nivelul schemei."

Cristian Livescu comentează *Bunavestire* (E.P.L., 1968), de Ilie Constantin care „evidențiază, convingător de această dată, poziția de glacialitate olimpiană cu care noua vîrstă creatoare a poetului scrutează deliberat profunzimile lirismului". Tematic, „majoritatea poeziilor sunt consacrate «reversibilității», frumuseții capabile să-și restituie sau să-și nege delirul extazului".

Mersul ciudat al lucrurilor (Ed.Tin.,1968) de Eugen Lumezianu este „remarcabilă prin verosimilul situației în care își pune personajele". Sub raport tematic, „Eugen Lumezianu trebuie văzut în perspectiva prozatorului preocupat de a sonda implicațiile universului iluzoriu pe care oamenii din schițele lui și-l construiesc la un moment dat – fie că acest univers naște dintr-un surplus de tinerețe romantică ce se cere cheltuit, […] fie din drama neputinței de a se realiza în ceva care înseamnă, de fapt, altceva decît ceea ce fac în realitate, și care rămîne un vis călduț, autoliniștitor, dar steril."

A.Sebastian semnalează apariția volumului de versuri *Interferențe* (E.P.L., 1968), semnat de Ion Maxim care „rememorează cu discreție și nostalgie[…]întîmplări dintr-o altă vîrstă, iremediabil apusă, clipe de dragoste, consumate, de regulă, în peisaje lunare, cu «văi albastre», și «rădvane de stele»."

Rubrica *Cronica prozei* cuprinde, sub semnătura lui Vlad Sorianu și Ion Neacșu, o analiză a trei cărți. Despre proza lui Eugen Barbu, *Vînzarea de frate* (Ed.Tin., 1968), Vlad Sorianu notează: „Farmecul acestui gen de proză constă în a nu fi «pseudo»: nu e vorba de un «fals» roman de aventuri, de o pseudo-povestire cu haiduci, dincolo de care să căutăm planul secund; nu există un «simbolism al evenimentelor», după cum nu există contradicții între conținutul romantic și vreo intenție filozofică secretă. Autorul este un voluptos al narațiunii, al întîmplărilor năprasnice, iar prezența nemijlocită a vieții[…]se constituie în date sociale, psihologice, caracterologice, de neînlăturat". Finalul cronicii prezintă punctele mai puțin tari ale volumului: „Încolo, neajunsuri de meșteșug, de idee sau de orientare artistică aflăm și la Eugen Barbu, precum la oricare altul."

A doua cronică aduce în centrul atenției romanul *Îngerul a strigat* (E.P.L., 1968) de Fănuș Neagu care „ni se înfățișează într-o structură incompatibilă cu exercițiul impresionist, cu aventura interpretativă; nota dominantă a cărții fiind *socială*, iar personajul central

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

dovedindu-se de fapt *istoria*, se cuvine o atitudine de rigoare estetică față de problematică, și deopotrivă față de întruparea ei artistică", conchide același Vlad Sorianu.

Ion Neacșu prezintă volumul de poezie *Sosesc romantic* (E.P.L., 1968) de Al. Raicu care „se înfățișează cititorilor după o lungă tăcere" și care surprinde prin „sonoritatea particulară a versului, amintind uneori de Minulescu, de Topîrceanu, chiar de Eminescu, alăturarea insolită de cuvinte, în manieră modernistă, poezia în care imaginea este de multe ori incongruentă, metafora fiind la discreția sintaxei. […] Volumul este al unui clasic ce visează, dorește, evocă un romantism în care stă la loc de cinste aventura, preferința pentru exotic".

Cronica poeziei, semnată de Constantin Călin, aduce în prim plan doi autori și două lucrări. Prima dintre ele este volumul *Athanor* (E.P.L.,1968) de Gellu Naum, „un liric profund", ale cărui poeme sunt „grave, meditative, și nu doar frumoase combinații de imagini. […] Aceste poeme, prin ineditul lor, nu trezesc mai vechi amintiri literare, nu deșteaptă filiații cu o literatură deja însușită, ci te invită la descoperirea unei realități neașteptate nu alta decît «suprarealitatea» imaginată de poet." Lectura poeziilor care compun volumul îi relevă cronicarului „destule poeme ce comunică o emoție intensă și proaspătă și multe imagini de o impresionantă plasticitate".

A doua lucrare este semnată de Virgil Teodorescu și se intitulează *Corp comun* (Ed.Tin, 1968) – „o scriere autonomă și unitară" care marchează „stadiul actual la care a ajuns arta autorului. Ceea ce-l distinge pe Virgil Teodorescu de Gellu Naum e un mai pronunțat pathos al nemulțumirii, abordarea mult mai directă a unei tematici sociale, o discursivitate mai energică". Comparînd cele două lucrări care compun rubrica *Cronica poeziei*, C.Călin notează: „*Athanor* este în întregime opera unui suprarealist; *Corp comun* e, în schimb, cartea unui poet care se folosește și de modalitatea suprarealistă, modalitate ce pare să-l stimuleze în sensul unui anumit nonconformism, în evitarea platitudinii și banalității tipului de lirică expozitivă".

Ovidiu Bîrlea continuă analiza din numărul anterior al revistei, analizînd filonul folcloric în poezia lui Goga: „O temă frecventă în lirica poetului e lipsa de noroc, strîns înrudită cu cea folclorică, încît o bănui de obîrșie populară.[…]Sentimentul erotic e mai firav reprezentat în poezia lui Goga, în concordanță cu crezul mărturisit în mai multe rînduri: «Pe mine, ca scriitor, nu mă interesează individualul, ci vreau să redau expresia mulțimii, vîltoarea sufletească a poporului din care fac parte»." Un alt aspect al vieții rurale este „veselia în toi, așa cum se desfășura ea la întrunirile colective.[…]Unii contemporani ni-l înfățișează iubitor de petreceri cu lăutari." Un topos popular des întîlnit la Goga este cîrciuma care „revine în rostul ei complex de odinioară. […] Aici era singurul loc de întîlnire al comunității satului, […] aici se organiza hora satului și tot aici omul încerca să-și dezmorțească sufletul cu un pahar de vin pentru a alunga amarul".

Ion Neacșu relevă importanța studiilor de estetică, plasînd această temă în contextul epocii în care „spiritul atît de susceptibil al artiștilor a reacționat de multe ori violent la contactul cu estetica, negînd-o în numele unei libertăți de creație rău înțeleasă." Comentînd poziția unora dintre cei care se înscriu în această direcție, semnatarul articolului notează: „Nu este locul aici să încercăm a explica pe larg această stare de *alergie* pe care noțiunea de estetică o provoacă unor critici. Atitudinea lor în această chestiune nu ni se pare îndreptățită, chiar de am admite că pornește din sentimentul de a respinge orice formă de dogmatism ce ar căuta să domine viața literară". Plasîndu-se în contextul ideologic al epocii, I.Neacșu elogiază virtuțile marxismului care „a demonstrat necesitatea aprofundării problemelor estetice din unghi materialist-dialectic, a elaborării unui punct de vedere propriu în legătură cu legile și categoriile esteticii, care să preia în mod creator tot ce este viabil în gîndirea estetică mondială, să valorifice experiența estetică, milenară a omenirii, constituindu-se într-un sistem estetic științific".

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

Gh.Vrabie marchează împlinirea a 150 de ani de la naşterea lui Alecu Russo şi discută problema genezei *Cîntării României*: „Această operă a adus lui Alecu Russo recunoaşterea deplină a unui talent incontestabil, ea fiind cea mai poetică scriere a generaţiei de la '48. Concepută în limba franceză, ca şi alte lucrări ale autorului, aceasta a fost tradusă şi publicată de N. Bălcescu la Paris, în «România viitoare» (1851)". Încercînd să rezolve problema anunţată din titlul articolului, Gh.Vrabie notează: „Problema a fost tratată în trecut, ca îndeobşte întreaga noastră literatură, prin prisma *influenţelor* şi a metodei istorico-biografice. Bălcescu a fost cel dintîi care a arătat caracterul religios al operei; autorul fiind călugăr, lucrarea ar fi inspirată din *Biblie* şi *Cîntarea Cîntărilor*. De asemenea s-a spus că această scriere aduce mult din spiritul operei lui Lamennais, *Cuvine ale unui credincios* ca şi din *Cartea naţiunii poloneze şi a pelerinilor polonezi* a lui Mickiewicz".

Corneliu Dima-Drăgan semnalează „ineficienţa informativă" în ceea ce priveşte „documentarea în cîmpul literaturii": „Dacă în alte domenii şi în alte ţări, bibliografia curentă se află în avangarda cercetării, în sfera literelor româneşti se constată încă, sub acest aspect, o penibilă rămînere în urmă. Patrimoniul literar şi artistic este lipsit de acele ample şi riguroase investigaţii bibliografice care situează pe oricare cercetător în zonele certitudinilor, iar bibliografia fenomenului literar contemporan, rămasă în urma momentului istoric, se mîngîie cu gîndul unei recunoaşteri postume. […]Bibliografia curentă a literelor româneşti apare, în general, tardiv, se strecoară pe ascuns în biblioteci şi dispare, fără glorie, în uitare şi timp".

Radu Cîrneci recenzează volumul de poezii *Panorama templului meu* (Ed.Tin, 1968) de Ion Bănuţă: „Întenţionînd să-şi construiască edificiul operei poetice sub o viziune generală a lumii – de la gâză, fir de iarbă şi pînă la diavol şi Dumnezeu – Ion Bănuţă ne dă cu acest al doilea volum, din această serie a *Olimpului diavolului* - una dintre cele mai bune cărţi ale sale". Recenzentul remarcă îmbinarea „într-un tot eclectic de bună substanţă – romantism, simbolism, impresionism – pe o ţesătură de multe ori de inspiraţie folclorică, rareori livrescă". Poeziile din această carte sunt „elaborate sub zodia bunei poezii de tradiţie arghezian de cele mai multe ori, de un lirism fin, suav, alte ori ironic, direct, abrupt: «*De noaptea cea mare mi-e frică / de noaptea cea mică mi-e dor / noaptea neagră trupul mi-l strică / noaptea albă mi-l face uşor*» (*Panorama nopţii*)".

Sub semnul *Debuturi*, Sergiu Adam semnalează două apariţii. Prima dintre ele este volumul de versuri *Ce se numeşte toamnă* (colecţia *Luceafărul*, 1968), de Ion Chiriac la care remarcă „capacitatea, surprinzătoare la un debutant, de a descoperi dimensiuni adînci şi revelatorii unor întîmplări cotidiene, în aparenţă mărunte". Recenzentul punctează ştiinţa construcţiei lirice, sinceritatea emoţiei şi, mai ales, limpezimea de cristal a expresiei, fapt meritoriu şi de curaj dacă ne amintim că incifrarea violentă, care se substituie de multe ori ideii şi artei poetice, este, încă, întîmpinată pe alocuri cu apaluze".

Ce de-al doilea debut prezentat în paginile acestei rubrici este volumul *Versuri*, semnat de Cătălin Ciolca, „un poet înzestrat, care se autopersiflează cu o violenţă rar întîlnită, încercînd să se ascundă de sine şi de cei din preajmă ca un clown îndărătul fardului. […] Poetul este un elegiac dublat de un excelent peisagist. Majoritatea poemelor care alcătuiesc volumul sunt adevărate stampe lucrate cu nostalgie, cu migală, cu stăpînirea perfectă a meşteşugului". Aflat la început de drum, recenzentul îi recomandă lui Cătălin Ciolca „un plus de substanţă şi de profunzime" care „nu l-ar incomoda cîtuşi de puţin".

În rubrica *Cronica literară*, Vlad Sorianu grupează analiza a trei cărţi de critică „atît de diferite, şi nu numai ca gen, întrucît ni s-au părut simptomatice pentru diversitatea stilistică şi de orientare a criticii româneşti actuale". Prima dintre ele este *Introducere în critica literară* (Ed.Tin., 1968) de Adrian Marino. Impunîndu-se „ferm în istoriografia literară de după război,[…]Adrian Marino se recomandă drept *structuralist* nu numaidecît în înţelesul filozofic actual, ci mai curînd într-un mai vechi sens fenomenologic şi poate într-unul de-a dreptul clasic, dacă luăm de bună referirea autorului la La Bruyère. Textul este de neînlocuit

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

în orice act critic, contactul cu el neputînd fi suplinit nici de principii, nici de metode sau referințe; acestea sunt doar auxiliare: mai presus de orice condiționări,[…]opera literară este și rămîne «un obiect fenomenologic, de discutat și de investigat ca atare». Un alt aspect semnalat se referă la faptul că „structura literară nu e izolată de istorie, sincronismul ei – de sistem valoric autonom – fiind judecat în corelație cu *viața* sistemelor, cu istoria lor încadrată într-una mai largă, social". Concluzia recenzentului stă sub semnul principiului care l-a guvernat pe A.Marino: „citim critică pentru ca prin ea, conduși de ea să ne întoarcem în cele din urmă la literatură și numai la literatură, fiindcă cel mai mare critic, cel mai creator este și cel mai modest".

În *Prezențe poetice* (E.P.L., 1968), cronicarul observă că autorul său, Ion Oarcăşu, „se consacră exclusiv comentariului de poezie. În cele trei volume, şi mai ales în ulimele două, întîlnim o nu mai puțin constantă preocupare pentru problemele teoretico-estetice, efort salutar în perioada cînd conștiința de sine a criticii literare se dovedește adesea deficitară". Nu scapă atenției cronicarului și cîteva „scăderi, uneori de natură stilistică – o expresie parcă prea impersonală, poate chiar ștearsă, ceea ce estompează, din relieful profilelor, nu totdeauna ferm diferențiate,[…] al căror *tradiționalism* programatic se resimte pe alocuri de lipsa efortului informativ mai pretențios. Acestea nu sunt, însă, de natură a umbri un efort critic de autoritate inconstestabilă și de o utilitate verificată".

Ultima carte analizată este *Metamorfozele poeziei* (E.P.L., 1968), de Nicolae Manolescu care „excelează în comunicarea unor impresii fragmentare – ce-i drept, adesea de certă perspicacitate analitică – de la scriitor la scriitor și, mai bine, de la carte la carte. […] Întîlnim mereu în volum contradicții elementare între principiile generale adoptate și analizele concrete la autor și la text". Cronicarul semnalează și cîteva „vulnerabilități ale lucrării care se datorește în primul rînd eclectismului ei filozofic. Se amestecă aici într-o nestingherită vecinătate, noțiuni de materialism dialectic și de structuralism, de kantianism și existențialism, fără nicio încercare de a le sistematiza sau pune în vreun fel, de acord. Nu e de mirare că niciun fir conducător nu structurează materia investigată. Criticul vorbește mereu de *istoria interioară* a poeziei, dar așa ceva nu există decît ca o contradicție în termeni; fiindcă *istorie* înseamnă conexiuni, relații complexe și multilaterale, pe cînd N. Manolescu vehiculează acest termen metaforic pentru a aboli *prejudecata determinismului cauzal* al literaturii". Demersul critic al autorului se încheie nu fără a sublinia valoarea cărții lui N. Manolescu: „Sunt doar cîteva din observațiile ce se pot formula pe marginea unei lucrări, altfel temerare și nu lipsită de însușiri analitice, dar mai ales de spontaneitate a intuiților. Ceea ce pentru ambiția istoricului e cu totul insuficient".

Cartea lui M.N. Rusu, *Utopica* (E.P.L, 1969), este apreciată de Vlad Sorianu drept „un debut literar ambițios. Autorul e din falanga discipolilor călinescieni, a tinerilor care și l-au ales pe marele critic și istoric literar, drept *părinte spiritual*.[…]Lăsînd la o parte atitudinea, pe alocuri, exclusivistă a autorului, cîteva improprietăți stilistice și cîteva ticuri de împrumut, *Utopica* lui M.N.Rusu ne-a satisfăcut".

Constantin Călin recenzează volumul lui Domițian Cesereanu, *Permanențe ale criticii* (1968), „o depoziție riguroasă cu privire la lupta de idei manifestată în domeniul criticii românești, începînd cu anul 1963, cînd, după cum se știe, s-a trecut la valorificarea cuprinzătoare a operei lui Titu Maiorescu, act semnificativ pentru situația nouă a întregii culturi actuale, pentru orientarea ei într-o direcție sănătoasă". Analizînd maniera de lucru a autorului, recenzentul notează: „Modul de a urmări discuția, lucid, al criticului clujean, îi permite să facă observații exacte și, nu o dată, subtile, să aprofundeze laturi teoretice peste care combatanții trecuseră cu grabă sau nervozitate". Sub aspect formal, este sancționat „numărul mare de greșeli de tipar, cam treizeci la cele o sută de pagini ale cărții".

C. Isac semnează articolul *Exegeză în elaborare. Dramaturgul Ion Luca. «Amon-Ra»,* o piesă care „înscrie drama lui Ion Luca pe orbita dezbaterilor majore, confruntînd destinul

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

multisecular al omului, născut pentru libertate, cu îngrădirile artificiale. […] Se află în această operă un real depozit de motive scenice pe care e păcat să le vulgarizăm accentuînd laturi desuete uşor de obţinut. Poemul are înălţimi ce vor trebui cîndva escaladate: va fi nu atît o redescoperire, cît un mare privilegiu pentru actorii şi spectatorii acelei vremi".

Magda Ursache analizează raporturile lui Nicolae Iorga cu literatura modernă căci „în ansamblul variat al preocupărilor lui N.Iorga, opera de istoric şi critic literar nu reprezintă o parte mai puţin însemnată.[…]Conducîndu-se după principii dictate de realitatea artistică şi de bunul său simţ, N. Iorga a adus lămuriri privitoare la scriitori reprezentativi, perioade, şcoli, curente, influenţe, momente de cotitură, subliniind individualitatea creatoare a poporului nostru".

Al. Săndulescu propune un demers analitic pe marginea nuvelisticii lui Duiliu Zamfirescu: „Atît în însemnările memorialistice publicate[…], cît şi în cele rămase inedite,[…]Duiliu Zamfirescu probează o spontaneitate şi o vervă cum numai în vasta sa corespondenţă o dovedise. Dacă nuvelistica[…]reprezintă aşa-zisa punte spre romane, însemnările memorialistice, care sunt scrise ulterior dădeau măsura unui prozator mai spontan şi mai degajat." Neavînd resurse pentru a intra în concurenţă cu Caragiale, Slavici sau Delavrancea, „nuvelistul îşi aducea contribuţia sa,[…]atrăgînd atenţia asupra automatismelor psihologice şi a mediilor provinciale, filtrîndu-şi lirismul şi de cîteva ori umorul într-o limbă literară surprinzător de autentică".

semnează articolul În *Miron Costin sau istoria ca manifestare a destinului*, C. Călin îl consideră pe autorul *Letopiseţului Ţării Moldovei de la Aron Vodă încoace* ca fiind „primul om modern al culturii române, în sufletul căruia speranţa se hrăneşte din nelinişte. Preţuim «imparţialitatea senină şi rece» a lui Grigore Ureche, dar în acelaşi timp, ne lăsăm seduşi de patetismul lui Miron Costin, de felul său de a simţi istoria, cu disperare şi încredere totodată. […] Pentru Miron Costin istoria e, în primul rînd, relatare a vieţii proprii, autobiografie".

Pentru Constantin Călin, volumul lui Horia Zilieru, *Iarnă erotică* (Ed.Tin., 1968) este o carte „de emoţie reţinută, filtrată în ciuda artei lor, şi a realizării superioare în cadrul operei unui scriitor, au totuşi un destin ingrat: sunt cărţile unui public cititor intim, sunt preţuite mai mult de către spiritele ce-şi analizează pasiunea, reflexele ei, de amatorii unei poezii insistent elaborate. E de sperat că sufletul poetului va elibera emoţii mai mari în *Elegiile lui Eros*, cartea lui Horia Zilieru în pregătire".

În *Restituirea jocului* (E.P.L., 1969), de Corneliu Sturzu, acelaşi Constantin Călin identifică o poezie care „se naşte dintr-o stare sufletească obscură, greu de definit, şi e ceva mai mult decît însăşi starea exprimată". Între temele fundamentale abordate de poet, se menţionează: „viaţa, iubirea, moartea, tratîndu-le remarcabil. Atitudinea sa faţă de poezie e una modernă, lucidă, în virtutea căreia poezia e şi o modalitate de a gîndi, de a interpreta lumea, în aspectele sale lăuntrice, esenţiale.[…]Lirica lui Corneliu Sturzu nu este o lirică eminamente intelectuală, între forţele sale cerebrale şi cele emoţionale existînd aproape un echilibru, şi, la fel, între sensibilitatea sa modernă şi fondul său aperceptiv. Din acest joc moderat al forţelor psihice şi intelectuale rezidă individualitatea sa".

Sergiu Adam recenzează volumul de poezii *Aproape sonete* (E.P.L., 1969) semnat de Ion Drăgănoiu care „se înfăţişează cititorilor cu un volum de versuri ale cărui atribute definitorii sunt eleganţa, echilibrul, expresia concisă, cizelată cu meşteşug, ştiinţa arhitecturii poetice.[…]Spirit meditativ, înzestrat cu o surprinzătoare capacitate de a investiga şi de a descoperi semnificaţii inedite şi grave unor întîmplări, lucruri ori stări în aparenţă cunoscute, poetul cîntă cu egală pasiune şi izbîndă, întoarcerea acasă, în peisajul familiar al copilăriei, neliniştea creatorului, pentru care «timpu-i un hiat / între ce a fost şi ce-o să vină», nostalgia drumurilor *frînte de visare* care aşteaptă şi cheamă anii rămaşi în urmă cu umbre de voci şi unghere prăfuite".

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

George Chirilă, autorul volumului *Agora* (1968), este pentru Octavian Voicu, un „poet al subtilelor cantabilități,[…]este în esență un duios, o inimă tandră căreia îi repugnă spațiile întunecate, menținîndu-se continuu pe un teren ferm, al luminozității". Poezia lui G.Chirilă este „gingașă, discretă, cu o puternică notă meditativă", iar prin acest volum de poezii, de altfel cartea sa de debut, „ne anunță un poet interesant, rafinat, intens preocupat de primenirea izvodului".

Pe Florin Mugur, „laureatul marelui premiu de la Sarajevo – Jugoslavia" și autorul volumului *Destinele intermediare* (1968), Radu Cîrneci îl înscrie în categoria „poeților cu o combustie interioară dramatică, însingurat și însingurîndu-se, luptîndu-se cu tăcerile, luîndu-și ca martori mari eroi scrutînd timpul și îmbolnăvindu-se de el, luptîndu-se pentru lumina dintre cer și pămînt". Poetul se înscrie „prestigios în fecundul peisaj al literaturii actuale și reușește să fie purtătorul ideii de luptă pentru bine și demnitate umană. Cu această carte, Florin Mugur „se aliniază unei categorii de poeți puternic afirmați, care-și pun asupra liricii contemporane românești pecetea unei generații strălucite".

Cronica prozei este semnată de Vlad Sorianu care analizează două romane ale lui Zaharia Stancu. Primul dintre ele, *Șatra* (E.P.L., 1968), este în viziunea cronicarului „un roman picaresc, dar superioritatea lui nu constă atît în estomparea anecdoticului, cît în subsumarea pitorescului unei filozofii a istoriei de adîncă și răscolitoare simplitate. Nu subtilitatea, nu complexitatea și nici ineditul acestei filozofii, ci simplitatea ei de generoasă umanitate ne solicită. Aceasta este o condiție etică a întregii proze a lui Zaharia Stancu, alta fiind modul în care, integrîndu-se în istorie, individul își amplifică orizontul uman".

Ce mult te-am iubit (1968) „nu este un roman propriu-zis […], ci un fel de litanie, de monodie care deși închinată morții, nu pare un bocet sumbru, ci un ritual de mioritică seninătate. Totul tinde spre un catharsis de obîrșie folclorică, spre despovărarea amintirii și a conștiințelor de marile întrebări ale existenței, întru împăcarea înțeleaptă cu cele ce nu pot fi știute și schimbate". Analiza cărții îi relevă recenzentului „o antologie a folclorului muntenesc, a spiritualității românului de la cîmpie, răstignit atîta amar de vreme între rigorile unor împrejurări social-istorice nemiloase și ale unui cadru cosmic copleșitor prin îngemănarea imensității cerului și întinderilor terestre".

Piesa lui D.R.Popescu, *Acești îngeri triști* este, pentru George Genoiu, semnatarul cronicii dramatice, „nu o metaforă, ci o viață autentică cu semnificații majore și concluzii inevitabile, o viață aleasă însă cu o dragoste întristată, dragoste pentru oameni care o trăiesc, o suportă și cred în ea cu îndîrjire". Analizînd construcția dramatică a piesei, cronicarul remarcă „vigoarea conflictului, vitalitatea personajelor, precum și inventiva modalitate a retrospectivelor pe care le susține un balerin care sugerează «*amintirile* cuplului".

Cronica poeziei stă sub semnul debuturilor, dar și a unei analize obiective pe care Constantin Călin o realizează asupra liricii feminine actuale: „Dacă ar fi să avem în vedere numai perioada trecută de la începutul anului și vom constata prezența unui adevărat val de lirică feminină. Înregistrează însă, odată cu aceasta, lirica feminină românească un nou moment calitativ al ei? Răspunsul exact ni se pare a fi cel negativ, întrucît, în afara unor fericite excepțiui, majoritatea aparițiilor în acest gen sunt mediocre. În plus, versurile celor mai multe dintre poetele noastre sunt […] neîncadrabile conceptului de lirică feminină, lipsindu-le problematica și chiar sensibilitatea specific feminină". Încercînd să „distingă prezențe poetice care pot conferi liricii femine noi dimensiuni", Constantin Călin o menționează pe Elisabeta Isanos cu *Orașe nostalgice* (E.P.L, 1969), Aurelia Batali cu *Balade pentru orele de seară* (E.P.L, 1969) și Marta Alboiu Cuibuș cu *Albă osteneală* (E.P.L, 1969).

G. Gheorghiță semnează rubrica *Cărți* care include două analize: prima dintre acestea este centrată pe volumul *Mihai Eminescu* de Ion Crețu asupra căruia se fac observații indirecte, pornind de la alte recenzii scrise. Prima dintre recenzii, semnată de Al. Piru și publicată în „România literară" (12/1969), face „importante precizări și disocieri legate de «condiția

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

biografiei», cu referiri obiective și argumente la «biografia documentară» a lui Ion Crețu. Pentru Al. Piru, lucrarea «nu este o expunere a vieții lui Eminescu, o biografie, ci o înșiruire a documentelor referitoare la viața lui Eminescu, o biografie documentară sub nivelul contribuțiilor lui Z.N.Pop». I se reproșează […] subaprecierea postumelor lui Eminescu, caracterul arbitrar al unor afirmații făcute în legătură cu opera poetului ca și inexactitățile privitoare la publicarea *Luceafărului*". Cel de-al doilea recenzent menționat de semnatarul articolului este profesorul Al. Dima care își publică observațiile în revista „Tribuna" (21/1969). Acesta observă „în primul rînd că lucrarea trebuie apreciată și privită numai în limitele a ceea ce ea vrea să fie, adică o *biografie documentară* de necomparat, de la nici un nivel, cu inegalata pînă azi biografie a lui Eminescu de G. Călinescu".

Cartea lui Marian Popa, *Homo fictus* (E.P.L., 1968), constituie pentru G. Gheorghiță „prima încercare de clasificare semiologică contemporană din literatura de specialitate de pretutindeni, calitate ce nu poate rămîne nerecunoscută chiar și de spiritele care și-au făcut din rea voință și subiectivism față de autorul acestei cărți, o atitudine".

Analizînd volumul lui Anghel Dumbrăveanu, *Oase de corăbii* (1968), Radu Cîrneci notează: „Această carte[…]este traversată de un permanent și nostalgic sentiment al iubirii, pur și adolescent, metafizic în esență. De altfel, aceasta este linia principală a poeziei lui Dumbrăveanu și din cărțile anterioare. Astfel, contribuția poetului la lirica de amor contemporană este evidentă". Elementele care compun universul poetului sunt: „marea, vîntul, corăbiile, plecările, întîrziatele sosiri, ierburile pe marile-ntinderi, păsări de mare, chipuri vagi de mateloți, mirifice porturi și peste toate, într-o aură de timp și taină, femeia iubită.[…] Slujitor credincios al lui Eros, […] poetul frămîntatelor ape se înscrie cu distincție între cei mai valoroși lirici ai genului. Recent apărutele *Delte* ni-l înfățișează pe Anghel Dumbrăveanu matur și sensibil în împlinirile sale poetice".

În volumul *Versuri* (E.P.L., 1968), de Mircea Ivănescu, Ion Neacșu identifică „o poezie lucidă, o poezie în care eul liric se dedublează, ba chiar se multiplică și, asemeni depersonalizării din unele tehnici yoghine, eul lucid îl contemplă pe cel liric din afară, starea lirică este observată cu răceală, nu este trăită". Poezia lui M.Ivănescu „transcrie stări sufletești înghețate și totul, imagine, ritm și sintaxă contribuie la realizarea unei mișcări încetinite, cu transfocarea unor gesturi din comentarea cărora izvorăște acea tensiune dintre luciditate și pasiune proprie tînărului poet".

Cronica prozei este semnată de Vlad Sorianu care analizează două noi volume. Primul dintre acestea este *Arhivă sentimentală* (E.P.L, 1969), de Paul Anghel: „Obsesia fundamentală ce pare a-i călăuzi conștiința este un acut sentiment al timpului istoric; insul nu se confruntă în primul rînd cu spaima proprie de dispariție, ci cu sentimentul mai zguduitor al fragilității valorilor, al caducității unei condiții generale. Ne aflăm ireversibili angajați într-o luptă surdă nu atît cu moartea, cît cu eroziunea, nu cu pieirea, ci cu uitarea placidă și indiferentă". Analiza îi relevă recenzentului o carte ce marchează „continua depășire a psihologicului prin sociologic, a discontinuității trăirilor individuale prin curgerea omogenă a destinelor istorice, a personalității conștiente, dar limitate, prin infinitatea subconștientului colectiv, născător de arhetipuri durabile, de mituri sortite confruntării cu eternitatea".

A doua cronică este despre *Lupta cu somnul* (E.P.L, 1969), de Ioan Grigorescu. Cartea este „metafora înfruntării spiritului uman cu amorțeala, cu inerția, dar dincolo de aceasta, simbolizează încleștarea dintre conștient și inconștient, rațional și abisal". Pentru Ioan Grigorescu, somnul nu înseamnă „numai deslănțuirea monștrilor, ci însăși moartea, și de aceea se optează pentru luciditate analitică și construcție transparentă, întemeiate pe o conștiință artistică apolinică". Finalul cronicii afirmă încredera în viitorul artistic al scriitorului: „Aflat la interferența modernității cu tradiția, el ne poate rezerva surpriza unor mari sinteze de creație pentru care nu-i lipsește nici talentul, nici cultura și nici meșteșugul".

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

Cronica dramei prezintă volumul *Trecătoarea blestemată*, de Ion Ghelu Destelnica. Cartea este „un elogiu pios adus eroismului popular anonim" căci trecătoarea este „o imagine a scurgerii timpului, un loc de întoarcere în vreme, […] simbolizează puterea de luptă, rezistența și eroismul românesc. Ceea ce place în piesă este profunda umanitate care pulsează pe întreg spațiul dramatic. Nu ne sunt prezentate scene palpitante de luptă, ci ostași români într-un popas decisiv: a trăi sau a muri".

Mihail Sabin semnează cronica dramatică la piesa *Iona* de Marin Sorescu, pusă în scenă la Teatrul Mic. Comentînd subiectul piesei, cronicarul remarcă „noutatea ideii, inteligența artistică a poetului la prima sa întîlnire cu teatrul, acuta contemporaneitate a reinterpretării mitului. […]Marin Sorescu păstrează din legendă numai pretextul, cadrul, aventura de simțăminte, reacții, trăsături de caracter, idei și date de comportament care-l investesc cu atributele eroului modern". Este apreciat curajul regizorului de a pune în scenă o astfel de piesă care nu promite „succes de public […] dată fiind aparenta monotonie a întîmplării dramatice și noutatea genului. Dar asemenea sărbători ale spiritului, în pofida unor dificultăți de receptare și chiar a unor inconsecvențe regizorale, trebuie întîmpinate cu frenezie, pentru că ele se înscriu într-o traiectorie ascendentă, într-un elan de depășire, cînd actul teatral se confruntă nemijlocit cu aventura spiritului".

Despre *Actualitate și valoare în proza tînără* discută Vasile Sporici care consideră că „orientarea prozei noastre contemporane este dominată de cerințele complexe ale unei actualități care îi desprinde orizontul din ceturile incertitudinilor și îi statornicește specificul problematic printre alte manifestări ale culturii naționale". Semnatarul articolului laudă „patosul civic conjugat cu autoexigența artistică", acestea fiind elementele definitorii pentru „strădania tinerei proze, atît de prezentă în mișcarea epicii românești actuale. […] Confruntată tot mai amplu cu marile valori ale artei contemporane de pretutindeni, proza românească a aderat organic la adevărul că nu există conștiință artistică fără sentimentul integrării umane, după cum nu se poate constitui în act creator decît ceea ce a trecut prin retorica născătoare de valori a talentului, a sensibilității creatoare".

Constantin Călin analizează volumul lui Ioanid Romanescu, *Aberații cromatice*, (E.P.L., 1969), considerat a fi „mai unitar în alcătuirea sa decît volumele precedente, mai interesant prin încercarea autorului de a stăpîni metafizica poeziei autentice". Este o carte care „trezește oarecari suspiciuni cu privire la aptitudinile lui Ioanid Romanescu de a construi poeme cu desfășurare amplă.[…]Compoziția e lipsită de suport epic, de sortilegiu evocator. În schimb, Ioanid Romanescu e un poet remarcabil în piesele lirice, scurte, de mare concentrare, unde cîte o metaforă se impune ca floarea de foc a unei explozii".

În rubrica *Cărți*, G. Gheorghiță recenzează volumul lui Ion Biberi – *Poezia mod de existență* (E.P.L., 1968) - „un eseu care ne propune unul din modurile, una din căile posibile de apropiere, de luminare a inefabilului. Se poate scrie despre poezie, se poate specula în jurul poeziei și în felul în care o face Ioan Biberi, adică mai mult ca om de știință la care rațiunea, spiritul exactității și echilibrului, adesea profesiunea cenzurează orice pornire mai liberă, reacțiile spontane sau afirmațiile neverificate. Poezia «explicată» de un scientist". Finalitatea acestui eseu, după cum mărturisește însuși autorul său, citat de către recenzent, este „a stabili rolul funcțional jucat de Poezie, situarea fenomenului poetic în viața culturală".

În rubrica *Cronica dramei,* Ion Neacșu prezintă *Trei piese într-un act* de George Genoiu care „a demonstrat că stăpînește o bună tehnică dramaturgică, are un bun simț al replicii și inventează metafore scenice ingenioase, dar mai ales a demonstrat că nu se urcă pe scenă pentru a debita banalități, ci pentru a vorbi într-un mod original și răscolitor despre bucurii și tristeți care-s ale noastre, ale tuturor".

Vlad Sorianu semnează cronica prozei și prezintă volumul de povestiri *Cazul Argentin* (E.P.L, 1969), semnat de Cicerone Cernegura. Cartea „însumează o suită de povestiri înrudite prin euforia abia simțită, alteori deconcertantă, a atmosferei și nu mai puțin prin fronda

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)

anticonvențională, prin refuzul poncifelor de oriunde s-ar revendica ele. Suntem într-o lume a metaforelor zoomorfe, aici cîinii, pisicile, păsările, șerpii, peștii, oamenii înșiși aparțin unui film unic, supus celor mai stranii metamorfoze și semnificații parabolice". Cicerone Cernegura aparține „acelui gen de prozatori care, coborîți în hadesul angoaselor inefabile, al impulsurilor nemărturisite, se pomenesc în situația ucenicului vrăjitor, care a uitat formula de îmblînzire a demonilor dezlănțuiți, dar speră să și-o reamintească împreună cu noi".

În *Puncte de vedere*, Ștefan Olteanu încearcă să răspundă la întrebarea *«Science fiction» la răscruce de drumuri?* și ajunge la concluzia că acest tip de scriitură nu duce lipsă de subiecte: „Subiectele continuă să fie, deci, din abundență. Și cu fiecare clipă se adaugă altele noi. Această avalanșă nu aduce literatura științifico-fantastică într-un impas. O așează, însă, la o răscruce de drumuri. Ca să răzbați, trebuie să alungi de la bun început ispita comodității. Trebuie să știi unde să cauți pentru a afla cît mai repede. Și odată ce ai aflat, să așterni totul pe cîteva coli, conștient în permanență de răspunderea pe care ți-o asumi".

Fiecare număr al revistei publică **versuri**, semnate de Mihai Negulescu, Valeriu Anania, Ion Petrache, B. Munte, Ion Dragomir, Ion Ciuchi, Alexandru Boghian, Mihail Sabin, Elisabeta Isanos, Victor Eftimiu, Ion Rahoveanu, Nicolae Motoc, Corneliu Sturzu, Vasile Buțan, Corneliu Șerban, Stelian Cucu, Bogdan Sireteanu, Dinu Ianculescu, Nicolae Popovici, Petre Pascu, Ion Lupu, Florin Mihai Petrescu, Gabriela Melinescu, Horia Zilieru, Al. Protopescu, Emil Brumaru, Ion Drăgănoiu, Ernest Gabrilovici, Agatha Grigoresu-Bacovia, Ștefan Popescu, Elena Selenaru, Teodor Maricaru, Mihail Cosma, George Colfescu, Ovidiu Genaru, Ioanid Romanescu, Mihail Sabin, Octavian Voicu, Elena Cătălina Prangati, Haralambie Țugui, Vasile Buțan, George Damian, Radu Felecan, Ion Grezia, Petre Manolache și Ion Tudor, dar și fragmente de **proză**, sub semnătura lui Cicerone Cernegura, Liviu Hotinceanu, Marcel Marcian, Eugen Barbu, Corneliu Ștefanache, M.C.Delasabar și Petru Popescu.

BIBLIOGRAPHY

Antofi, Simona, *General Dictionary of Romanian Literature - Obverse and Reverse Critical Reception*, în Oana Cenac (coord., edit.), International Conference of *Common Vocabulary/Specialized Vocabulary: Manifestations of Creativity of Human Language*, 6-7 iunie 2014, publicate în volumul *Manifestări ale creativităţii limbajului uman*, 2014, p. 13-19, ISBN:978-606-17-0623-5, WOS: 000378446400001

Ifrim, Nicoleta, *History and Identity in Post-Totalitarian Memoir Writing in Romanian, CLCWeb: Comparative Literature and Culture* (ISSN 1481-4374) http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/, nr. 16.1 / March 2014, Purdue University Press, revistă indexată ISI Art and Humanities Citation Index- http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol16/iss1/11/, Accession Number:WOS: 000333326200011**.**

„Ateneu", 1969 (lunile ianuarie-iulie).

BDD-A30479 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-17 21:49:23 UTC)